

Verbale misleidingen

– Radha Burnier

Beweringen van Krishnamurti zoals ‘Het woord “boom” is niet de boom’, of ‘Het woord “liefde” is niet liefde’ zijn onweerlegbaar. Woorden doen mensen geloven dat zij de feiten achter de lettergrepen ervaren. Door over geweldloosheid te praten kan iemand zichzelf ten onrechte doen geloven dat geweldloosheid een realiteit is in zijn leven. Al vanaf de oudheid wordt er voor dit gevaar gewaarschuwd. Eén van de conditioneringen waardoor het menselijk verstand verduisterd wordt, is door middel van woorden, inclusief de bevestiging die teweeggebracht wordt door geschriften en woorden van autoriteit.

Bekende woorden met een duidelijke betekenis worden tegenwoordig vervangen door vage alternatieven of ambigue frasen om illusies te scheppen, waarbij men best weet dat feiten niet veranderen door woorden. Een doof iemand is nog steeds doof, ook al zeggen mensen dat hij ‘gehoorbeschadigd’ is in een poging te vermijden de nu eenmaal bestaande doofheid onder ogen te zien. Op soortgelijke wijze slaagt het spreken over ‘visueel gehandicapten’ er niet in om het onaangename feit van blindheid te verzachten. De geraffineerdere, afleidende woorden betekenen niets en verhullen veel. In gevangenenkampen van de VS in Irak en elders wordt, wanneer een gevangene gewurgd of verstikt wordt, dit beschreven als ‘gecompromitteerde ademhaling’.

In een scherp en kritisch artikel dat gepubliceerd is in *The Hindu*, een krant met een brede oplage in India, vestigt P. Sainath (30 mei 2004) de aandacht op de martelingen die werden toegepast in de Abu Ghraib gevangenis door personeel uit de VS, waarbij hij aantoont hoe cru de eufemismen zijn die in de *New York Times* en an-

dere bronnen in de VS gebruikt worden. Ofschoon de wrede en misdadige handelingen die onder het Hoessein-regime plaatsvonden vierkant beschreven werden als ‘marteling’, worden soortgelijke aanvallen op gevangen door legerpersoneel uit de VS omschreven als ‘rigoureuze ondervraging, tactieken om mensen onder druk te zetten, bot geweldtrauma, slechte behandeling, afdwingende technieken’ enzovoort. Sainath zegt er het volgende over:

‘Het nalezen van rapporten in de voornaamste media in de VS in de loop van veertien dagen laat het volgende denkbeeld zien: gebruik het woord ‘marteling’ niet als u het kunt voorkomen. Dat is niet iets wat wij met ‘onze jongens’ geassocieerd willen zien, ongeacht wat het beeldmateriaal laat zien. Bovendien, zoals president Bush het formuleerde, liggen die walgelijke dingen (lees martelingen) niet in de aard van het Amerikaanse volk.’

‘Het leger van de VS bezag de acties van zijn mannen op de volgende manier: ‘Zij schiepen de fysieke en mentale voorwaarden voor het succesvol ondervragen van getuigen.’ Dat is het schattigste verslag van barbarij dat u ooit gehoord hebt’.

Feiten verhullen door misleidende woorden te gebruiken is een wijdverbreide techniek die vooral gebruikt wordt door mensen die aan de macht zijn. Vroeger hoorden wij over communistische rechtspraak en wij werden verondersteld niet te vragen of rechtspraak communistisch of kapitalistisch kan zijn. Wanneer rechtspraak verwatert, ingeperkt of afgedekt wordt dan verwordt zij tot een kwalijke parodie.

De bron van moraliteit

De menselijke natuur verandert niet gemakkelijk: in feite lijkt zij zelfs niet te veranderen gedurende eeuwenlange radicale externe veranderingen. Tegenwoordig moeten wij het droevige feit onder ogen zien dat de menselijke natuur even ruw, wreed en ongevoelig blijft als zij altijd geweest is. Geweld neemt op een schaamteloze manier toe. Djengis Khan trok door Azië waarbij hij ieder die hij tegenkwam ombracht en hij werd een beroemdheid. De moslims die India binnenvielen waren niet anders: zij doodden alle monniken in de belangrijke boeddhistische universiteit van Nalanda en traden alle niet-moslims gewelddadig tegemoet. Maar geweld is niet alleen het domein van moslims. De slavenhandel was enorm gewelddadig, waarbij er onvoorstelbare aanslagen gepleegd werden op de lichamen en waardigheid van miljoenen mensen. In de huidige tijd is er zulk wijdverbreid geweld tegen arme kinderen, dieren, vrouwen, gevangenen enzovoort, dat de gevaren van het oerwoud nietig lijken, vergeleken bij het leven in de steden.

Toen de ‘koude’ oorlog eindigde, klonk er een zucht van opluchting, in de zogenoemde vrije wereld, maar vrijheid lijkt snel te eroderen in ‘democratieën’ die zogenaamd gebouwd zijn op het grote principe van vrijheid. Een Amerikaanse krant meldt dat de regering van de VS denkt over het uitgeven van miljarden dollars aan het vestigen van een surveillancesysteem, om de activiteiten van iedereen die het land binnen komt in de gaten te houden, vanaf het moment dat zij een visum aanvragen. Dit is precies wat ze deden in communistisch Rusland, China en andere totalitaire staten waar mensen be-

keken en bespioneerd worden. 'De verdediging van het thuisland' lijkt bijna iedere wreedheid te rechtvaardigen: mensen in vernederende omstandigheden brengen, hen kwellen, hun persoonlijke levenssfeer schenden enzovoort. Egoïstische overwegingen overheersen de democratische waarden die luidkeels geproclameerd worden.

Fanatisme komt ook op in de politiek. Religieuze onverdraagzaamheid is maar al te gewoon. De eminente wetenschapper Aston kwam terug op zijn kennis van 'Occult Chemistry' om te ontkomen aan verlies van respect door de wetenschappelijke gemeenschap. Neurowetenschappers zeggen steeds dat het denkvermogen een activiteit is van de hersenen. Ook op het politieke vlak worden er verwoede pogingen gedaan om leerstellingen aan andere mensen op te dringen. Technologie is beschikbaar om geweld te verergeren, om wreedheid te systematiseren en wijd en zijd fanatisme te praktiseren. De propagandamachine hersenspoelt mensen op een effectieve manier en wordt in stand gehouden door de macht van het geld.

Hoe kunnen moraliteit en deugd teruggebracht worden in het menselijk hart naarmate de menselijke maatschappij afdaalt naar diepere en diepere niveaus van barbarij, waarvan de rol van vrouwen in de misdaad een voorbeeld is? Opgeschilderde jonge vrouwen, die er mooi en opgewekt uitzien, vernederen en martelen gevangenen, onder wie sommigen misschien geen kwaad gedaan hebben, maar alleen op verdenking werden opgesloten in Irak en Afghanistan. Vanuit theosofisch oogpunt biedt geboorte in een mannen- of vrouwenlichaam verschillende soorten gelegenheden voor de ontwikkeling van het menselijk karakter

en daarom wordt er meestal een balans in stand gehouden in het aantal incarnaties in iedere sekse. Annie Besant suggereerde dat geboorte in een vrouwelijk lichaam meer geduld, vriendelijkheid en zorg voor anderen aanleert: een moeder houdt de wacht en zorgt voor haar baby ook als ze erg moe is, en brengt gemakkelijk offers, opdat het kind gezond en gelukkig opgroeit – een gelegenheid die zich niet voordoet in een mannenlichaam.

Het opzettelijk onderwijzen van wreedheden aan vrouwen door legertraining is een stap terug in de evolutie van de ziel. Precies zo is het voorzien van kinderen van dodelijk wapentuig en hen gebruiken om bloed te vergieten volkomen fout. De lange periode die het menselijk kind nodig heeft om in staat te zijn voor zichzelf te zorgen zou een evolutionair middel kunnen zijn om agressieve neigingen, overgeërfd door het brein, te beperken. Zelfs een jong dier zonder fysieke kracht gromt, krabt of bijt naar een indringer die gevaar betekent. Maar een menselijk kind heeft lange tijd geen tanden, heeft helemaal geen kracht en is volkomen afhankelijk. Het kan groeien zonder agressieve eigenschappen te ontwikkelen. Ideeën over gelijke kansen voor vrouwen en het laten deelnemen van kinderen aan oorlogvoering zijn misschien helemaal niet afgestemd op het spirituele plan voor de wereld.

Wat is de bron van ware moraliteit? Een vraag van wezenlijk belang voor ons allen in de huidige tijd. De Grieken dachten dat deugden eigenschappen van de ziel waren, het licht van de logos (Isvara) weerspiegeld in ieder bewustzijn. Licht maakt zien mogelijk en helder licht is nodig om goed te zien. Dat licht is de intelligentie in ieder levend wezen, zelfs de laagste.

Het goddelijke licht wordt weerspiegeld vanuit de logos in de jivatma of monade, daarna in het causale bewustzijn, daarna in het denkvermogen. Op causaal niveau ontwikkelt het menselijk bewustzijn geen slechte eigenschappen, omdat het licht sterk genoeg is om alle duisternis van de lagere impulsen tegen te houden, en het goede te destilleren uit de ervaringen, opgedaan in de buitenwereld. Maar tegen de tijd dat het weerspiegelde licht het denkvermogen verlicht, is het nogal zwak. Toch noemen wij het deugd.

Wij weten alleen wat deugd is op een zwak soort manier: we leven niet deugdzaam omdat het licht niet helder genoeg schijnt in ons denkvermogen. Deugd kan niet gecultiveerd worden, maar ze kan gevoed worden, net zoals we een zaadje niet kunnen laten groeien maar wel kunnen helpen door het water en zorg te geven. Dat moet gedaan worden op het individuele en collectieve niveau.

Eén manier is om geweld helemaal af te zweren, alsook kwade wil, vijandigheid en agressieve gedachten en intenties. Zelfs scherpe woorden vormen een deel van het geweld dat de vrede van de aarde verstoort. Fanatisme moet afgelopen zijn binnenin ons, niet alleen in instellingen. Wij moeten onszelf in de gaten houden en beseffen dat het fanatiek is om overal een mening over te hebben. Als gemeenschap van theosofen kan de manier waarop wij leven, denken en spreken heel belangrijk zijn in deze tijd, om de beschaving weer op het juiste spoor te zetten. Een eeuw geleden schreef een meester van wijsheid dat leden van de Theosophical Society fanatisme in elke vorm dienen te bestrijden. Het is onze verantwoordelijkheid en plicht om die verheven wezens te helpen, van wie gezegd

wordt dat zij de mensheid behoeden voor het nog slechter worden, door spirituele invloeden neer te doen dalen om het goede te inspireren en de golf van barbarij terug te dringen.

Occulte overlevering

Het woord ‘occult’ of ‘occultisme’ geeft aanleiding tot vreemde beelden bij sommige mensen – beelden van toverij en activiteiten met ongepaste doelstellingen. Het woord ‘occult’ betekent echter alleen ‘verborgen, afgedekt’. Het universum is een groot mysterie; er zijn ontelbare feiten, processen, krachten en wetten die verborgen blijven, ondanks voortschrijdende kennis. Iedereen die dieper doordringt in het mysterie dan anderen is een occultist.

Er was een tijd dat iemand die op een knop drukte om allerlei beelden op een scherm te doen verschijnen beschouwd zou zijn als een leugenaar, een fantast of een tovenaar. Maar in het licht van hedendaagse kennis is het verschijnsel opgehouden occult te zijn en is het gewoon een deel van wetenschap en techniek. Klaarblijkelijk is het met betrekking tot het ongebruikelijke en onbekende verstandiger om niets te verwerpen, te veroordelen of weg te wuiven; we mogen ons geen oordeel aanmatigen.

Hieronder geven wij merkwaardige informatie die slechts door heel weinigen geverifieerd kan worden; daarom hoort die informatie tot de categorie zaken die geschikt zijn voor een opgeschort oordeel:

(a) *‘Wij zeggen en houden vol dat geluid bijvoorbeeld een enorme occulte macht is; dat het een kolossale kracht is; de elektriciteit die wordt opgewekt door een miljoen Niagara’s zou nooit het kleinste vermogen van die kracht kunnen opheffen als deze door occulte kennis*

wordt geleid. Er kan geluid worden voortgebracht van een zodanige aard, dat de piramide van Cheops erdoor zou worden opgetild, of dat een stervende, ja zelfs iemand die aan zijn laatste adem toe is, weer tot leven zou komen en met nieuwe energie en kracht zou worden vervuld.' (H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine*, vol. II, Adyar ed. p.279)

(b) Vraag: Kunt u mij uitleggen hoe het denkvermogen het lichaam overwint zodat het levitatie ondergaat?

JK: Weet u zeker dat u hier echt in geïnteresseerd bent? Ik weet niet waarom u levitatie wilt ondergaan... Het denkvermogen zoekt altijd iets mysterieus, iets verborgens, wat niemand anders kan ontdekken behalve uzelf, en wat u een geweldig groot gevoel van belangrijkheid geeft, van ijdelheid en prestige... Maar daar ligt het echte mys-

terie, iets echt heiligs, wanneer u dit hele leven begrijpt, dit hele bestaan. Daarin ligt grote schoonheid, grote vreugde.

Als u echt geïnteresseerd bent in levitatie – ik niet weten waarom u dat zou zijn, maar als u dat bent – moet u een fantastisch, hoog sensitief lichaam hebben. U moet niet drinken, noch roken, noch verdovende middelen innemen, noch vlees eten! U moet een lichaam hebben dat volkomen buigzaam is, gezond, dat zijn eigen intelligentie heeft, niet de intelligentie die door het denkvermogen aan het lichaam wordt opgelegd. Als u daar helemaal doorheen bent, dan merkt u misschien wel dat levitatie geen waarde heeft! (Gollancz, *Beyond Violence*, p.108).

Uit: *The Theosophist*, juli 2004
Vertaling: A.M.I.

De werkelijke persoon of zaak bestaat niet alleen uit hetgeen we zien op een bepaald moment, maar is opgebouwd uit het totaal van zijn verschillende en wisselende aanzichten, vanaf zijn verschijning in de stoffelijke vorm tot zijn verdwijning van de aarde.

H.P. Blavatsky in *De Geheime Leer* deel I, [37]